

JADRANKA

Izhaja v Trstu 1. vsakega meseca.
Posamezen izvod 80 st. Letna naročnina iznaša 10 L, za Jugoslavijo 100 K.

Uredništvo in uprava je v Trstu, Via Scorcola 492, I.

Urejuje jo Marica Stepančičeva (Gregorič).

VSPORED:

1. Veronika Deseniška. — M. Gregoričeva.	6. Učitelj iz Sv. Križa. — Toio de Rena.
2. K sokolskemu zletu. F. Žgur.	7. Gozd pritajeno šumi... — Ivka Vasiljeva.
3. Izprehod po Skandinaviji. — M. Stepančičeva.	8. Grozopolna noč. — Rosandra.
4. Kresnice — M. Skrinjarjeva.	9. Drobtine.
5. Razbito krščanstvo. — Du-hovnik.	

ZLATARNA ALIJAZIJA POVH-A V TRSTU

— NA TRGU GARIBALDI (BARRIERA), 2 —
PRODAJA NAJLEPŠE IN NAJCENEJŠE OKRASKE!
— SREBRNE KRONE IN ZLATO PLAČUJE PO NAJVIŠJIH CENAH —

Zobotehnični Ambulatorij

ulica Sette Fontane št. 6, I. — TRST — ulica Sette Fontane št. 6, I.

Odprt vsak dan od 9-13 in od 15-19.

Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom.

Slovenem 10% popustka, kakor tudi plačilo na obroke.

DELO ZAJAMČENO

LUIGI (Vek.) PLESNIČAR - TRST

ULICA GIULIA, 29

Trgovina jestvin in kolonialnega blaga, olja, mila in vsakovrstnih likerjev v steklenicah. — Trgovina je popolnoma na novo opremljena in preskrbljena z vedno svežim ter prvovrstnim blagom. — Točna postrežba in v Trstu franko na dom.

Se priporočam slov. občinstvu v mestu in na deželi.

Na debelo v ULICI GAETANO DONIZETTI, 5

Dr. ANTON GRUSOVIN

GORICA

Piazza Vittoria 20

ordinira za kožne in venerične bolezni od 9-11, 3-5
Ob nedeljah in praznikih le od 9-11 ure.

TRGOVSKO - OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadr. z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

Obreduje navadne hranilne vloge po **5%**

vloge, vezane na trimesečno odpoved
po 5 1/2% ako znašajo 20-30.000 L. po 6% ako znašajo -40.000 L.
po 6 1/2% ako presegajo 40.000 Lit.

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune Posoja hranilne pušice na dom. Za varnost vlog jamči poleg lastnega, premoženje nad 2300 zadržnikov, vredno nad 50 milijonov lir. Daje posojila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev ali dragocenosti.

Tel. št. 16-04 — Uradne ure od 8-13 — Tel. št. 16-04

K. SUSIČ - Trst-Rojan

Via di Roiano ; poleg cerkve.

Priporoča svojo **manifakturno** trgovino cenj. občinstvu za obilen obisk. Postrežba točna - cene najnižje.

Svoji k svojim!

Edvard Giacconi

TRST

ulica S. Caterina 11

Telefon 15-52 dvakrat.

Izborna platno za postelnjake, perilo, zavese, volnene in polnjene odeje, zaloga volne in žime za postelnjake, perja itd. itd.

Se priporoča slovenskim kupcem, ker je zmožen njihovega jezika.

Dr. L. BOROVIČKA

Trst - Via Genova 13, I.

ordinira za kožne in venerične bolezni
od 9-12, 3-7.

Ob nedeljah in praznikih
od 10-12 ure.

JAKOB PERHAUC

TRST - Via Spiro]Tipoldo Xydias - TRST

ZALOGA

tu in inozemskih vin, žganja in likerjev
Razpošilja in poslužuje na dom. — Razpolaga z najfinejšimi šumečimi vini svetovnih znamk
à la: Asti, Chart-Blanc, Excelsior i. t. d.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v TRSTU. — Centrala v LJUBLJANI.

PODRUŽNICE: Celje, Borovlje, Brežice, Gorica, Saraj., Split, Trst, Maribor, Ptuj, Kranj. — Delniška glavnica K. 50.000.000. Rezerva K. 45.000.000

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice
proti 3 1/2% obrestovanju
na žiro-račune proti 4% obrestovanju

Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.

Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše

kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, steklovine, lesa in emailirane prsti.

Trst, Trg sv. Ivana šte. 1.

TRST, Pri Sv. Jakobu — Via Gius. Caprin 5
PODRUŽNICA VIA UDINE

Čevljarnici FORCESSIN

dobite najtrpežnejše

Obuvalo za moške, ženske in dečke.

Specijaliteta otroškega obuvala.

Cene posebno zmerne. Postrežba točna.

ANTON T

Nova zaloga

v Gorici,

se priporoča
in na deželi

Cene b

Na drobno

Tvrška P

Via Garibaldi 18

Na drobno Veli

Bencin, petrol

fina mazila, gl

konopec,

Dobave za avtor

Najzr

Istejo se ZAS

v vse

ELIJA C

na trgu Cava

Na novo

kakor spalne
zine ter kuhinjske
nižjih cenah. P

Ivan Z

(na Starem trgu)

JADRANKA

LETO II. — ŠTEV. 10

GLASILO ZAVEDNEGA ŽENSTVA

VINOTOK 1922.

MAR. GREGORIČEVA

VERONIKA DESENIŠKA.

ZGODOVINSKA TRAGEDIJA IZ XIV. STOLETJA V PETIH DEJANJIH.

Herman: O, jaz sem hraber vitez in ne odneham tako brž. In glej! Nanovo te prosim, da postaneš moja, vsa moja... *(zelo strastno)*

Veronika: Nikoli! Izbijte si vendar enkrat iz glave te pohotne naklepe.

Herman: Vse bogatstvo in ves lišp celjskega gradu ti postavljam ob vznožje. Toda udaj se *(jo hoče objeti)* mi krotko in pokorno, kot pristoja ženski.

Veronika: Saj vas mrzim do skrajnosti! —

Herman: Čemu bi se mi toliko upirala, golobica? Končno me bodo tvoje bele roke itak objele.

Veronika (se zgrozi): Uf!

Herman: Kaj bi se otresala. Še nobena ženska, ki sem jo kedaj poželal, se mi doslej ni izognila. Niti ti se mi ne boš, ljubica... *(jo objame)*

Veronika: Proč od mene, pustite me, drugače zavpijem!

Herman: Tako nespametna anti še nisi, ker veš, da bi ti le škodilo!

Veronika: Torej me pustite, pohotni starec!

Herman: Starec? He, he! Nasprotno, nasprotno... Žgoča krv obdaja moje ude in samo od tebe si želim, da jo pogasiš... *(jo z vso strastjo tesno objame, poljubi in pritiska k sebi.)* O, ti, ti! —

Veronika: Lizika! Oh, Lizika!

Herman: Ali si zblaznela? *(jo naglo spusti)*

Veronika (se oddahne): Volk nesramni!

Lizika (ob vratih. Ker zagleda Hermana se globoko prikloni.): Kaj želite, gospa?

Veronika (je še vsa zmedena): Moje vezenje spravi z mize in potem... potem počakaj!

Lizika (pristopi ponižno k mizi, vzame delo in odhaja — spravlja joč skupaj — ali proti oknu ali proti omari, kjer se obotavlja.)

Herman (odkar je ustopila službnica, je ves izpremenjen; njegova govorica je enakomerna, hladna in resna): Povedali so mi, gospa, da se ukvarjate s čarovništvom. Ako se prepričam, da je to resnica vas ovadim sodišču.

Veronika: Jaz čarovnica? Za boga milega, česa se še ne bodele izmislili? Oh. —

Herman: Na to vam seveda ne odgovarjam. *(se ozre proti Liziki in ker je neopazovan, nagne glavo k Veroniki in reče šepetaje)*: Moje pogoje pa itak poznate! *(glasneje)* Še teden dni imate časa. *(Se hladno obrne in izgine udkoder je prišel.)*

Veronika (gleda obupno za njim. Končno stopi, ko omamljena do stolice, sede in zavpije bolešno): Strašno! Kaj bo še prišlo nad mano, kaj?

Lizika (prihiti do nje in se je molče dotakne.)

(Zavesa pade.)

ČETRTE PRIZOR.

Javno sodišče. Sodniki, Veronika, Herman, vitežstvo in priprosto ljudstvo.

Sodišče naj se vrši ali v grajskem parku, torej na prostem, da se med grmičjem vidi v dalji tudi del ribnika, ali naj se vrši v sobani, ki ima vrata in okno z razgledom na grajski park v Celju.

Prostor napolni najpreje priprosto občinstvo, ako možno v narodni noši. Koj za tem prihaja skupno ali posamezno tudi vitežstvo. Oblečen kakor hrvatski plemič dospe tudi Bartolomej Vranovič, ki hoče biti neopazovan. Za vitežtvom dospo sodniki z zakrinkanimi obrazi in posedejo prostore ob mizi, na kateri leže papirji in črnilnik in razpelce. Komaj zasedejo prostor, se prikaže Veronika v črni priprosti obleki, ki stopa tožno zroč v tla, dokler dospe pred omizje. Na vsaki strani ima straže, eden izmed obeh je rdečelasi Vid. Veroniki sledi Herman z Wurmbergom. Ko se ponosno prikaže Herman, se priprosto ljudstvo globoko klanja. Nato utihnejo tudi sodniki, ki so se med seboj pomenkovali.

Sodnik (na levi strani): Danes se vrši razprava napram Veroniki Deseniški iz Zagorja. Obtožena je čarovništva in potepanja. Tožitelj je naš prejasni ban. Zategadelj pozivljam prevzvišenega kneza, da ponovi svojo obtožbo pred zbrano množico še enkrat, kakor zahtevajo sodnijski predpisi.

Herman (stopi ošabno v ospredje): Ker mi v prvi vrsti ležita na srcu dobrobit in sreča poverjenega mi prebivalstva, moram ovaditi vaši sodnijski oblasti žensko, ki se klati po okolici kakor čarovnica. Ker pa se čarovništvo v našem času tako plodi in prinaša ljudem vse polno nezgod, je moja želja, da obsodite to žensko na grmado. Dasiravno je priprosta kmetica, si ta deklina prizadeva povspeti se do najvišjih slojev. V to svrhu je z mešanico strupenih zelišč opojila mojega sinu, grofa Friderika. Ali, ker sem ga zategadelj pahnil v ječo, je začela končno zalezovati celo mene, da bi me začarala. V svoji prekanjenosti si je usojala v mojo palačo, kajti za denar ji ni pregrešno nikako dejanje... *(umolkne in odstopi.)*

Sodnik (iz desne strani ustane. Da je Veroniki neprijazno naklonjen, je opaziti že iz tega da med Hermanovim govorom pokimava in se zgraža molče.) Veronika Deseniška! Zagovarjajte se pred mo-gočno in brezdvomno upravičeno obtožbo našega velikaškega gospoda, kneza Ortenburškega.

(*Množica se premika, da bi bila bližje Veroniki. Vitezi se pomenkujejo z različnimi kretnjami.*)

Veronika (pogleda proti nebu): Stvarnik vsemogočni naj se usmili njegove duše, kadar se približa Božjemu prestolu. Naj odpusti On, česar bi mu jaz ne mogla niti v smrtni uri. Kaj naj vam rečem v svojo obrambo? Kje naj zajmem moči, da opravičeno razkrinkam brezvestnega lažnjivca, kakoršen je moj tast Herman Celjski?

Herman (ves razvnet hoče k Veron.):

Sodnik (iz desne): Ne izpozablajte se obtoženka, da ne bode razsodba strožja! —

Veronika (neustrašeno): Nedoržna sem, nedolžna na vsem, spoštovana gospoda. Da! Tako sem nedolžna, da se bode moja kri maščevala nad vašimi potomci, ako poslušate mojega nedostojnega obrekovalca.

Herman: Ali ste čuli? Maščevala se bode. Mari nisem rekel, da je čarovnica?

Veronika: Moj največji pregrešek je, da sem se zaljubila v grofa Friderika, ko sem ga smatrala hrvaškimi vitezom. A on je vplival name čudovito, da sem ga slepo oboževala tudi, ko sem izvedela za njegovo pokoljenje in poroko. Ločila sva se, ali usoda je pač hotela, da sva se čez dolgo dobo slučajno zopet sešla. Kmalu zatem je postal udovec in tri leta kasneje moj soprog. Ta združitev pa je mojega tasta tako razjarila, da naju preganja na najkrutejši način kakor zamore le brezbožen in brezsrčen človek.

Sodnik (na desni): Ne pozabite da je vaš tožitelj mogočni slavonski ban in gospodar naše domovine. Govorili ste dovolj!

Veronika: O, vi me morate poslušati, gospodje sodniki in mi morate dovoliti, da se opravičim primerno in zadostno. Potem ravnajte z menoj kakor vam bo narekovala vest. Res je, da je moj tožitelj najvišja glava te dežele ali zato gotovo ni najuglednejša oseba. Kdo ga čisla? Nihče, niti vi sami ne! Ljudstvo ga sluša, ker se boji njegove krutosti ali ravno isto ljudstvo ga zaničuje v svojem sroi.

Herman (strogo proti sodnikom): Ali moram oditi že pred obsodbo?

Sodnik (iz desne): Zaključimo obravnavo. Iz zasluženega spoštovanja do našega presvetlega poglavarja, je ne smemo poslušati dalje! —

Sodnik (iz srede): Vse prav, vendar nam mora še pojasniti, oziroma opravičiti svoj prihod v celjski grad. Rastolmačiti nam mora kako si je upala k presvetlemu banu.

Veronika: Nisem dospela semkaj po lastni volji. (*po kaže Vida*) Ta le moj zlobni nekdanji sluga, me je pred kakim mesecem na banovo povelje napadel v kostanjeviški goščavi ter me polneza-vestno odvedel v celjski grad, v katerem sem živela v neprestanem trepetu, da ustopi potomec velikaške nemške rodovine... O, prišel je večkrat, prihajal je skoro vsak dan s svojimi pohotnimi zahtevami. Branila sem se, kolikor je v mojih močeh, ali moje prošnje ga niso ganile, kakor ga niso razžalile moje psovke...

Herman: To je grda laž!

Veronika: Oskruniti je hotel ženo lastnega sinu, kakor...

Herman (stopi razjarjen k Veroniki in ji zažuga z mečem.)

Sodnik (iz leve): Pomirite se, knez! Obtoženka ima pravico izpovedati se popolnoma.

Veronika: Ničesar nimam več povedati, ko to, da sem prepuščena le vaši milosti. O, sodite me pravično! (*dvigne roki*).

Sodnik (iz srede): Predno izrečemo svoje pravično mnenje, mislim, da bi bilo najuspešnejše, ako nam velečastni knez pokliče sem tudi grofa Friderika.

Herman (osorno): On je tukaj nepotreben! Prikazal pa se bo pred javnostjo še le, ko obsodite v smrt to hinavko in licemerko. Sicer je tu navzoč moj tajnik, graščak Wurmberg, ki vam lahko pove kako je ta deklina že v rani mladosti umela omamljati mladeniče.

Veronika (se presenečena zgane ko začuje ime Wurmberg, ker upa, da jo bode zagovarjal.)

Sodnik (iz srede): Približajte se, Grof Wurmberg, in govorite!

Erazem (pristopi zmeden a pozna se mu, da je nevoljen in ozri se od sodnika do bana reče): Spoštovani sodniki... prevzvišeni knez... jaz... jaz ne vem ničesar...

Veronika: Oh, vse me zatajuje in zapušča, vse... (*otožno povesi glavo*).

Sodnik (na sredi): Tedaj ne poznate Veronike Dese-niške? In ne veste ničesar v njeno obtožbo ali v njeno obrambo?

Erazem (jecljaje): Poznam jo premalo, da bi mogel nastopati zanjo ali pa proti presvetlemu banu.

Konec prihodnjšč.

Fran Žgur.

K SOKOLSKEMU ZLETU.

(Prigodnica)

Od šumnih Veltave valov,
od Tatre in Morave,
vzvihrale so zastave
na zlet sokólovih sinov!
Sokólov čilih je polet
in čarobni Sokolic cvet
pristal, objel slovenski svet
v ljubezni silni, brez mejá
s Sokoli našega poljá.

Kar jih goji ponosni jug —
vsak je prijatelj, veren drug!
Vsakdo je sestra si in brat
Slovenec, Čeh in Srb, Hrvat
pa Dalmatinec, sin morjá
prispel k rojakom je gorá.
Ponos in čast — vsa naša sila
šokolska dvignila je krila — — —

Sokolska krila — zlet idej —
 šumé, bučé: Naprej, naprej!
 Naprej do zmage iz noči,
 kjer dan svobóde plameni! —
 Vse naj se izpolni tako....
 kot gleda v dnež nam teh oko?
 In duša naj dobi peroti,
 da vseh objame nas v celoti...

Kako bi ne? Saj že koraka
 junak z zastavo do junaka;
 V očeh mu bliskajo pozdravi:
 do zmage, Sokoliči, zdravi!

Naj godbe burni zvok grmi,
 da nam srce podžge in kri — — —
 da pesem v njej in misel naša
 iz duše v dušo se razglaša...

Res! Tam na sredi bujnih vrst
 junak na konju jaha čvrst —
 pa buzdovan in meč kovani,
 kot kači mu visé ob strani:
 z jeziki ojstrimi prete — — —
 • a z množice odločnost vre:
 Nazdár ti, solnce naše žarko,
 ti, nada naša, spas naš, Marko...

MARICA STEPANČIČEVA:

IZPREHOD PO SKANDINAVIJI.

(Nadaljevanje).

Z ozirom na norveško gorovje naj omenim, da se ne združuje gora z goro v takozvano pogorje, ki bi se raztezalo na dolgo pod istim imenom od severa napram jugu, ali od vzhoda proti zahodu liki naš Kras, naše Alpe, Karpati, Ural, Pireneji in Apenini. Toliko Norveška kolikor Švedska, je vsa preprežena s posamičnimi višavami, ki dvigajoče se nad fjordi, rekami in jezери, provzročajo najzlaše prizore, da človeka kar omamljajo s svojo slikovitostjo. Kmalu potem, ko zapušča vlak mesteca Hamar, se ti prikaže ob levi krasno jezero Mjös, dočim te spremlja v desno rečica Glomm daleč do mesteca Kongsvinger. Tudi ta kraj se razprostira v najprijetnejšem kotičku; sploh ti vsa ta proga, ki se vleče za 560 klm proti jugu, razkazuje samo pristno prirodno prelest, ki se je naselila po tej okolici v vsej svoji bohotni razkošnosti, da ne čutiš niti utrujenosti ko te dovede vlak pred Kristianiafjord in v njegovo prešerno nabrežno mesto. Kristiania je prestolnica Norvegije, je torej glavno mesto vzhodne Skandinavije. Z ozirom na svojo obljudenost ni sicer tako mnogoštevilna, kakor njena švedska sestra, vendar šteje po zadnjem ljudskem štetju približno 250.000 prebivalcev. Razprostira se v najlepši legi ob Kristianiafjordu, a kakor, da v povelečevanje lepote, ne zadostuje, da jo obliva samo ta objem valovitega Skager-Raka, se pretaka preko nje, od severa proti jugu, močna reka Akers. In ta reka jo s svojim prodiranjem kinča v celo vrsto vodopadov, takih, ki jih je ustvarila priroda sama in takih, ki sta jih ustanovila obrtnija in podjetnost.

Izmed lepih najlepša, izmed obljudenih najobljudenejša in izmed odličnih najodličnejša, je brezdvomno ulica, ki se imenuje Karl Johans Gade. Ta ulica ima dvojni značaj in je morda baš radi tega posebno zanimiva. Z najvabljivejšimi trgovinami in ponositimi stavbami se ponaša en del, med cvetlične nasade, pod košata prastara debela, na samotne stezice, v obližje veličastnih kipov in mramornatih skupin tja gori do kraljevskega gradu, te dovede drugi del.

Kraljevski grad se dviga na vzvišenem prostoru ob koncu goriomenjene ulice, v katero gleda naravnost s prostim pročeljem, dočim okroža ostale strani poslopja temen park.

Razen kraljevskega gradu — ki si ga občinstvo ne more ogledati v notranjosti, ker stanuje v njem norveški vladar — utegne zanimati gotovo vsakega tujca stari grad, Akershus. Norvežci nazivljejo ta grad dragulj Kristianie, in to ne le radi krasne lege, v kateri se nahaja, marveč v prvi vrsti zaradi zgodovinskih podatkov in dogodkov, ki so tesno združeni z njim z ozirom na preteklost Norvegije. In kako ne, saj sega v dobo, ko je poleg par skromnih koč stal samec ob fjordu, ob vznožju norveških gorá, v zavetju zelenih goščav. Akershus se razprostira na strmini ob konci pristanišča; ustanovil ga je l. 1299. kralj Haakon V., poslednji potomec roduvne Harald. Zidan je bil torej za celih 300 let pred, nego je bila ustanovljena Kristiania.

V svoji prvotni dobi je bil Akershus priprosta graščina z dvema dvoriščema, dvema trdnjavskima stolpoma ob urodu in z mogočnim stolpom na najvišji točki hribovja. Kar poseduje Akershus dandanes razen omenjenega, mu je bilo dozidano v poznejši dobi, tako n. pr. za časa vlade Haakon VI. l. 1380. in Kristjana II. l. 1506. Razgled iz tega gradu je nepopisen zlasti iz zgornjih dvoran, ki vodijo tvoje oči preko vsega bajnega fjorda, preko poraščenih in senčnatih norveških logov in dobrav. Ko si pa ogleduješ starinske močne oboke, prostorno klet, grajsko dvorišče in široke voglate hodnike tedaj se ti zdi, da živiš tisti hip tudi ti v dotični predpretekli dobi...

Ako sežemo v duhu v stoletja pred ustanovitvijo glavnega mesta, tedaj zasledimo, da so stale prve hišice tamkaj, kamor se razprostira dandanes okraj Oslo. In tudi v tistem daljnem času, to je za časa vlade Harald Haardraade, v l. 1045, se je mala naselbinica imenovala Oslo. Ustanovil jo je goriomenjeni vladar ze nekako zatočišče pobožništva za vso vzhodno Norvegijo. — Za povečanje in olepšavo naraščajoče naselbinice, se je zanimal zlasti kralj Haakon V. On je razširil cerkev Matere božje, ter jo odločil za grobnico vseh norveških kraljev in knezov. Vendar, prvi plemenitaš, ki je bil položen vanjo, ni bil baje nikak Norvežan; ta je bil namreč slovanski knez Vitslav, ki se je mudil kakor gost v kraljevem dvorcu. —

Naselbinica Oslo je v malo letih tako narasla ter se pomnožila, da je tvorila ob koncu 13. stoletja glavno mesto vzhodne Norvegije.

Poleg raznih javnih poslopij, je nastalo tudi dosti samostanov, izmed katerih najimenoitnejši je bil Nonnesäter in ki je po reformaciji pripal vladarju z vsem svojim bogatstvom.

L. 1350 je zadivjala v Oslu strašna kuga, ki ni pomorila le v njem samem polovico prebivalcev, ampak pokosila znaten del ljudi vzhodne Norveške. Vsled tega nenadejanega udarca, je mestec hiralo dalj časa v životarenju: vzcveto pa je nanovo še le v 16. stoletju za časa vlade Kristjana II. Z njegovo pomočjo je prišel okraj v obrtniškem oziru v dotiko s Holandci. L. 1523 so pridrveli v pokrajino Švedi, ki so razrušili poleg drugega najstarejšo cerkev ter pokrali vse njene dragocenosti. Okoli l. 1560. ia sicer ob kruti priliki sedemletne vojne, pa so zažgali Švedi tudi stolno cerkev. Dasiravno so te in slične nezgode krhale podjetnost stremiljivega ljudstva, vendar ni obupalo mesto popolnem.

Hujši udarec za ljudstvo nego požar, pa je bilo povelje takratnega kralja pustolovca Kristjana IV. Namesto, da bi bil svojemu ljudstvu opomogel ob hudi nezgodi, mu je zaukazal z vso strogostjo, naj zapusti svoje domove ter se naseli tostran zatoka Björviken, namreč ob vznožju Akershus-a, gradu v katerem je prebival on. Ali dasiravno je kralj poklonil ljudstvu brezplačno zemljišče, vendar je to bilo zelo nezadovoljno s kraljevim ukazom. Onstran Björviken, mimo nesrečnega Osla, se je namreč vila cesta, po kateri so korakali nesamo deželani, ampak tudi tujci, zlasti pa cele čete vojščakov nekdanjih slavni Wikingov, ki so se odpočivali ter prenočevali v Oslu. Vsled nepreklicnega kraljevega ukaza, je večina prebivalcev zapustila krajino ter se naselila drugod; vsi oni pa, ki so ostali, so morali iti kralju na roko ter razrušiti v starem Oslu vse, česar ni objel zadnji požar. Izginiti so morale toliko skromna bivališča, kolikor zgodovinska važna poslopja, cerkve in samostani, ki so bili v zvezi z najvažnejšimi zgodovinskimi dogodki. Kralj ni prizanesel niti kraljevski grobnici v stolni cerkvi, ampak dal razrušiti vse, da je uporabil dotično kamenje za lastno zidavo tostran Bjerviken. Ako bi se dogajalo kaj sličnega dandanes, bi gotovo anarhija in ljudska ustaja prestrigli to kraljevo velmoč, takratno ljudstvo pa ni storilo ničesar ter v svoji žalosti le ječalo. In s čemur se je kralj zlasti zameril svojim podložnikom je bilo to, da je zavrgel priljubljeno

jim ime Oslo ter imenoval novo naselbinico po svojem lastnem imenu, to je Kristiania. Ker se je pa večina prvotnih prebivalcev izselila, je kralj povabil v novo ustanovljeno mesto Holandce, Dance in Nemce, ki so si priredili svoja domovja na podarjenih tleh. Novo mesto je pod neprestanim pokroviteljstvom kralja zelo lepo vspevalo. Znatno poškodbo je občutila Kristiania l. 1716, ko so pridrveli vanjo Švedi s kraljem Karolom XII. na čelu. Navzlic temu si je ljudstvo opomoglo po vojni zlasti z lesom; lep dobiček pa je donášalo tudi železo, ribji lov in steklo, da so domačini sami nazivljali ta čas zlato dobo. Iz te zlate dobe izhaja mnogo starih palač, ki imponirajo tujcu že po svojem starinskem slogu.

Ako hočeš vžiti v Kristianii kak posebno lep razgled nad mestom, je najbolje stopiti do cerkve Odrešenika (Frelsers Kirke). Iz zvonika te cerkve zamoreš videti vse, kar ima Kristiania po zunanosti lepega in važnega na sebi.

Ta cerkev je bila ustanovljena v 17. stoletju; zgodovinske važnosti pa je v njej zbirka slik, ki predstavlja vse škofe iz časa reformacije. Pred to cerkvijo se razprostira glavni trg (Stortorvet) s spomenikom kralja Kristjana IV. Posebne znamenitosti hrani cerkev, ki spada med najstarejše stavbe in ki se imenuje Gamle Akers Kirke. Ta bazilika spada v 11. stoletje, je zidana v romanskem slogu ter ima tri ladje. Zvonik je bil dodan tej cerkvi šele v 19. stoletju. Najkrasnejša cerkev v Kristianii je cerkev sv. Trojice (Trefoldighedskirke). Vralerengenkirke pa te zanima zaradi svojih Freskoslikarij. Kakor pa imajo Mozesovi privrženci svojo sinagogo, tako imajo tudi katoličani cerkev svetega Olav-a (St. Olavskirke), ki hrani kakor relikvijo tega domačega svetnika, zgornjo kost njegove roke.

Z ozirom na zgodovinsko važnost samostanov, ki so dandanes le ruševine, podaja še vso svojo nekdanjo moč in razkošnost samostanska razvalina na otoku Howedöen. Ta ruševina te spominja na bivališče Cistercijancev, ki so domovali v nji v srednjem veku. Ti redovniki so imeli v posesti ves otok in zato so si prizadevali, da ga izpremene v pravi zemeljski raj. Ves otok obdaja sveže zelenje dehteče cvetje in ukusno sadje, Tu imaš priliko stopiti v senco košatih debel, ki so jih z lastno roko posadili Cisterijanci. Med razpadlimi samostanskimi ruševinami pa naletiš na izredne rastline, ki bi jih iskal zaman drugod. Občinstvo se prevaža na ta otok z motornimi čolni; razgled raz otok je očarujoč.

Nadaljuje.

M. SKRINJARJEVA:

KRESNICE.

Obrekovanje je ubijalec, kateremu ni vrstnika, torej najpodlejši stvor.

Opravljanje je bljuvajoč ognjenik, kateri zamori vse nežne cvetke.

Kdor je le strog sodnik naših slabosti; je naš sovražnik! ne more soditi naših kreposti.

Čestokrat so solze blagodejen dež, ki hladi pekoče rane.

Dobrota je najstarejša hčerka ljubezni, oblečena pa je navadno v siromašno obleko.

Odpušcanje je milo, ki opere vsako žalitev.

Prizanesljivost upogne tudi mogočnega.

Sreča ni kričeca, ne ljubi hrupa, zato se najraje skriva pred javnostjo.

Neki mislijo, da so mogočni, čeravno gazijo po blatu.

Človek potrebuje jako malo, da je srečen in jako veliko, da je nesrečen.

Človek je kralj stvarstva in vendar je večkrat suženj strasti.

Mati razume otroka vedno, ali otrok razume mater malokdaj.

Sebičnost je rabelj plemenitosti.

Ljubezen do naroda je iskra, katera žari le v plemenitem srcu.

Vojna je izbruh zverinske krvoločnosti, katera poníža človeka do najnižje živalske stopinje.

Vojno odlikovanje je kaplja oškropljena s človeško krvjo.

Od vsake hrabrostne svetinje se ceči sorodna kri.

Plemenita mati bi ne smela stisniti na srce, v vojni odlikovanega sinú.

Plemenita duša ni bila še nikdar odlikovana.

Junaka prosvete ne odlikujejo s svetinjo.

Brezkončnost nima mere v nobenem jeziku.

Kako visoko bi človek lahko stal ako bi ne gazil prečesto po prahu.

Srečen je le oni zakon, v katerem se zakonci špoštujejo.

On ki je zakrivil nesrečo v zakonu, se lahko boji usodé.

Dobër otrok deli stari materi ljubezen in ne miloščino.

Nobena miloščina tako ne skeli, kot miloščina lastnega otroka.

Dar otroka starišem mora biti pokrit s prtom hvaležnosti.

Ne dajaj materi miloščine z bahavo kretnjo

Stari nesrečni materi je otroška ljubezen balzam, brez katerega živeti ne more.

Ljubezen in špoštovanje sta nerazdružljiva dvojčka.

DUHOVNIK:

RAZBITO KRŠČANSTVO.

Bratje, mi vsi prav gotovo vemo in se živo zavedamo, da ločeni **ne smemo** biti. Združiti se **moramo**! In če se danes še ne bomo mogli zediniti in bomo morali brezvpešno končati to posvetovajne, se bomo v ljubezni in prijateljstvu ločili, da se zopet jutri še v večji ljubezni na novo sestanemo in tako vse dotlej, dokler skupno ne zapojemo: „Aleluja! Hosana! Hristos voskrese! Va istinu voskrese! Hosana! Aleluja! —

Začenši pred kakimi petnajstimi leti, so imeli nekateri katoliški bogoslovci nekaj sestankov s pravoslavniimi na Velehradu na Moravskem, da bi uvedli akcijo za zedinjenje obeh cerkva. To je bila zelo pametna namera. Ali teh sestankov se ni udeležil noben avstrijski škof, ker ti sestanki niso bili nikakor po volji avstrijski vladi, a menda tudi Vatikan ni poslal tja svojega oficijelnega zastopnika, kakor tudi ne pravoslavna Cerkev. Zato ti sestanki niso imeli zaželjenega uspeha.

Katoliški Slovani bi bili morali zanesti zanimanje za to vprašanje med širše ljudske mase. Pa kako? Slovani sploh, posebno pa Slovani v bivši Avstriji, brez slovanskega programa in brez pogleda v bodočnost, kakor vedno, so tratili zlati čas in svoje velike duševne zmožnosti s širjenjem tujega svobodomiselstva in brezverstva in s strastnim pobijanjem krščanstva sploh in katoličanstva posebej, dočim, so morali seveda drugi porabljati vse svoje duševne sile za obrambo vere. Tako so bili Slovani razdeljeni v dva srdita tabora na veliko veselje svojih sovražnikov, ki pa so bili kljub vsej različnosti svetovnih naziranj vedno edini in složni, ko se je šlo, da bi preprečili ugled, moč in vzajemnost slovanskih narodov. Tako smo zmerom videli in tudi danes vidimo Slovanstvo razbito in razdeljeno, a protislovanske sile vedno edine in strnjene. In tako niso imeli slovanski kristjani nikoli časa in smisla, da bi se intenzivno zavzemali in tudi razvili krepko in vstrajno in sistematično agitacijo za združitev pravoslavne cerkve s katoliško, s čimer bi se slovanstvo neizmerno okrepilo, slovanska vzajemnost zadobila mogočen razmah in tudi neprekosljivo politično moč. Da se je to že kdaj zgodilo, bi izgledala Evropa danes nekoliko drugače, kakor izgleda.

Dočim so delali Nemci visoko politiko in hodili vstrajno za velikimi cilji tako, da se jim je moral konečno ves svet upreti, da jim je njihove načrte preprečil z veliko težavo, so se Slovani že v vsaki vasi srdito borili med seboj za svobodomiselstvo in krščanstvo, za „liberalizem“ in „klerikalizem“ pustivši popolnoma na stran **slovanske smotre**. Saj smo videli, da se niso mogli nikoli zediniti niti pri največjih eminentno narodnih zadevah. Avstrijski vladi je bilo to zelo po volji in voda na njen mlin, zato pa je tudi ta prepir podpihovala prav spretno in vstrajno. Ker je bila navadno ljudska masa po veliki večini verska in je bilo treba ravno to preprečiti, da bi masa ne bila edina, je vlada podpirala liberalno stranko po svojih uradnikih. Od druge strani pa je mežikovala s predstavniki katoliške ideje, samo da je bila razcepljenost med nami trajnejša in boj srditejši in da smo tako vsi skupaj pozabili na slovansko vzajemnost in jo v nepremišljenosti celo onemogočali.

Danes pa imajo bivši avstrijski katoliški Slovani svojo narodno državo, svojo narodno vlado in morejo delati slovansko politiko. Mogli bi torej vspešno delati za versko združitev vseh Slovanov. Ali kaj vidimo? To, kar je bilo prej! Pozabljajo na svojo svobodo in gonijo naprej srdit boj in strankarsko klanje. V tem srditem strankarskem verskem boju pozabljajo na slovansko vzajemnost in na slovanske cilje. Seveda. Kako pa morete pričakovati, da bo kak jugoslovenski ali češki ali poljski svobodomislec ali brezverec le oddaleč deloval na to, da bi se pravoslavna Cerkev združila s katoliško? Kako, ko si je postavil za življensko nalogo rávno pobijati vsako vero in mu je vsako versko stremljenje in vsak verski pojav le strašen in grozen „klerikalizem“? In ravno „klerikalizem“ je treba na vsak način preprečiti, pa naj velja kar hoče. Kako bo delal za združitev pravoslavne Cerkve s katoliško, ko pa je njegova naloga delati za odcerkvenjenje ljudstva? In ravno svobodomisleci in verski independentisti imajo v vseh slovanskih državah vlado in moč v rokah. Danes, po tolikih stoletjih slovanjskega suženstva, bi mogli z vso opravičenostjo veselo zapeti: „Hej, Slovani, naša

reč slovanska živo klije“, tako pa moramo s strahom in z žalostjo jecljati: „Hej, Slovani, naše neslovanstvo živo klije.“ Da, po vseh slovanskih deželah, katoliških ali pravoslavnih, se dela neslovanstva politika ali vsaj odločno premalo slovanska. Ali ne bi bilo nad vse razveseljivo, ko bi se v parlamentih vseh slovanskih držav sprejela resolucija, ki bi odločno izrazila željo in zahtevo po združitvi pravoslavne in katoliške Cerkve? To bi bil vesel dan za Slovanstvo, posebno če bi temu sledilo tudi sistematično prizadevanje in delovanje v tem smislu. Širjenje brezverstva in pobijanje vere v človeku je že samo na sebi največja glupost in bedarija; samo po sebi, ker človek ni žival. Človek mora imeti vero, ker njegovo srce nevzdržno teži za srečo, za katero je nedvomno ustvarjen. Človek more sicer bloditi in tavati v zmotah, a brez vere ne more biti. Ker torej človek mora imeti vero, zakaj naj bi je ne gojil? Še posebe pa je zavestno in premišljeno širjenje brezverstva in tujega svobodomiselstva med slovanskimi narodi največja norost in slepota in zločin, ker je tako delovanje protislovansko, ker namreč uničuje in ruši slovansko vzajemnost in edinost, od katere je edino odvisna slovanska bodočnost.

Ko je l. 1888. eden največjih Slovanov, škof J. J. Strossmayer poslal o priliki Vladimirjevega jubileja v Kijev brzojavko, v kateri je izrazil željo, da bi se vsi Slovani zopet združili v Vladimirjevi veri (Vladimir je bil (977-1015), prvi ruski krščanski vladar ker verski razkol tedaj še ni končno javno obstojal), se je dunajski in budimpeštanski vladi s tem strašno zameril in prišel pri njej v nemilost, ker so v tej želji seveda videli vseslovansko stremljenje. Prejasen dokaz, kako so po želji in volji vseh sovražnikov Slovanstva so delali in še delajo razni slovanski zaslepljenci, ki so s povdarjanjem in širjenjem svobodomiselstva in prostožidarstva ubijali med slovanskimi narodi vsak smisel in zanimanje za versko združitev vseh Slovanov, ker so ti sovražniki Slovanstva namreč čisto pravilno videli v verski

združitvi vseh, obenem tudi poraz njihove politične sile in tudi nevarnost njihove politične združitve. Sovražniki Slovanstva so to dobro vedeli, dočim pa tudi največji Slovani tega niso vedeli ali pa v svoji strankarski in protiverski strasti tega niso hoteli vedeti, kar pa je dvakrat obžalovanja vredno. Pri Slovanih je žalibog zmerom manjkal pogled v bodočnost. Zato pa, namesto da bi že davno imeli Slovani prvo besedo v Evropi, se sramotno pokorijo, dvem, trem tujim mogočnikom, ki jim kar zapovedujejo, kako naj vodijo svojo politiko, ter nimajo niti toliko moči in veljave in sposobnosti, da bi n. pr. enotno nastopili proti rimskopoganskim, hunskim in turškim grozotam, katerim je izloženo $\frac{1}{2}$ milijona po umu in srcu najboljših Slovanov v Italiji.

Da bi vsaj zdaj, ko se zdi, da je prilika tako ugodna, slovanski katoliški narodi pred vsem njihovi politični in kulturni voditelji naknadili in popravili to, kar je bilo do sedaj v veliko škodo Slovanstva zamujenega, s tem, da se krepko zavzamejo za versko ujedinjenje versko razcepljenih slovanskih narodov. Po vseh slovanskih deželah naj se razmahne vstrajna agitacija in propaganda, da se čim prej uresniči Strossmayerjeva želja, da bi vsi Slovani bili združeni v Vladimirjevi veri, ki sta jo oznanjevala sv. slovanska apostola Ciril in Metod, katerih velik častilec je bil slavni papež Leon XIII. In ravnotako naj merodajni vzgojevatelji slovenskega in hrvaškega ljudstva opuste neresnična namigavanja, da je pravoslavna vera, krivoverstvo. S takimi nauki pozanjejo le nasprotno: ljudstvo nesano ne bi moralo, bi celo protestiralo k združitvi obeh cerkva, dobro vedoč, da vsak spoj prave in krive vere je nemogoč. Potem še-le pridejo tudi za Slovanstvo **boljši časi**, drugače pa nikdar! A niti nasilje bi ne smelo biti sredstvo orožje, kajti kakor se trdna vera ne da tako lahko izruti, ravnotako se ne da vsiljivo vcepiti vspred predrugačenja. Ljudstvu bi zategadelj bilo treba dati temeljitega smotrenega poduka ter mu prepustiti čas in prostost, da neprisiljeno samo razmišlja in pretresuje.

TOJÓ DE RENA

UČITELJ IZ SV. KRIŽA.

Prevela iz italijanščine M. Stepančičeva.

Neko nedeljo zvečer se je pripetilo v sv. Križu nekaj strašnega. — Cirilček se je ravnokar vračal z Nabražine v vas, ko zagleda pred poslopjem Legine šole dva človeka, ki sta se držala za lase. Cesta je bila prazna in oni prizor se je vršil z bliskovo naglostjo; eden izmed obeh se je zgrudil na tla ter ostal kot mrtev, drugi pa je zbežal proti Nabražini mimo dečka, ki je — ves preplašen od groze — gledal z nemirnim očesom za begajočim. Oni, ki je bežal je izgledal kakor človek dvomljive zunanosti; njegov obraz je bil obraščen s črno, ščetinasto brado, dočim so mu oči bile krvave. Cirilček si je mislil, da je ta gotovo eden izmed onih tujih delavcev v kamnolomu, iz domače vasi ni bil na nikak način. Deček je nadaljeval svojo pot ter tako dospel do na tleh ležečega trupla, katero je takoj po rjavkasti bradi spoznal, da je pismonoša iz Sv. Križa. Nesrečnejšu je bila glava vsa krvava in jopič razstrgan. Nemudoma steče Ciril v očetovo gostilno ter pove

vse, kar je videl. Takoj so se podali ranjencu na pomoč, ga vzdignili in prenesli, toda predno se je zavedel, je nesrečnejš izdihnil.

O nesrečnem umorjenen so nastala razna mnenja. Misli so se križale z mislijo. Kdo je vendar ubi pismonošo? Krčmar Parovel in slovenski učitelj sta si pogledala v oči, nedabi izpregovorila besedice onadva sta si menjala svoje misli le s pogledom kajti prepričanje si je v hudobnih dušah v sorodu Krčmar pelje Cirilčka v kot, ga posede med sebe in slovenskega učitelja ter ga jame izpraševati:

Kje si videl tepež?

Blizu Legine šole!

Hm! Tu je gotovo vmes učitelj Fanelli. Al veš, da se je italj, učitelj prepiral s poštarjem Počiaiki?

Da, vem!

Toraj poštarja ni mogel nihče drugi ubiti ko Fanelli. —

Cirilček je nekoliko pomišljal ter se vendar okorajžil opomniti: Zdi se mi, da je begunec bil kdo drugi! —

Praviš da se je skoro mračilo, zato se lahko motiš, in to temveč, ker si se bal. —

Oh, zelo sem se ustrašil, ali oni je imel črno brado, medtem, ko Fanelli je brez brade! —

Ah, kaj! je vzkliknil slovenski učitelj. — ono, kar si ti mislil, da je črna brada, bila je le senca velikega Fanellijevega klobuka.

Deček je bil zmeden. Misлил je pač, da se njegov učitelj gotovo ne moti.

Seveda! Lahko so bili to klobukovi krajei. In kdo se je prepiral s poštarjem? Fanelli!

Slov. učitelj je pogladil Cirilčka po glavi in mu je djal z laskavim povdarkom. Ali kako, deček moj? Ti si vendar eden mojih najboljših učencev, a se tako raztreseno izražáš. Strah te slepi, da ne spoznaš ljudi? Saj so vsi gotovi, da je bil Fanelli! —

Tako? vzklikne Ciril. Tedaj se mi je zdelo... dá, gotovo je bil strah... Nisem dobro videl. Tudi jaz mislim, da ni mogel biti nikdo drugi nego Fanelli.

Cel večer sta nadaljevala pomenek z dečkom opila sta ga, dokler so bili njegovi možgani v nekaki megli in čim več sta ga prepričevala temveč se mu je utrdila misel, da je videl Fanellija, ki je udaril pismonošo. Deček je omamljen zaspal in sanjal celo noč, kako se italj. učitelj bojuje s poštarjem.

V pozni uri so prišli orožniki z Nabrežine, si ogledali truplo ter izpraševali okoli stoječe. Kdo ga je ubil?

Se ne ve... reče gostilničar.

Je li imel v vasi sovražnike?

Ne verjamem... To je, popravi slovenski učitelj — enega je imel, ali ne verujem, da bi on zamogel...

Kdo je?

Fanelli, učitelj Legine šole!

Ah, tako! Politično sovraštvo, se razume.

Tudi pred par dnevi sta se sprla tu pred gostilno.

Tudi jaz sem slišal — dodá eden izmed družčin, kako mu jih je Fanelli obljubil. Ali ne, Parovel?

Drugi orožnik je zmajal z glavo in rekel resno: Ne prenačimo se, jutri pride sodna preiskava. Naj odpravi ona! Jaz ne prevzamem odgovornosti za uklenitev ob tako površnih podatkih.

*
*
*

Drugo jutro dospe v Sv. Križ izpraševalni sodnik s svojim zapisnikarjem in sodniškim zdravnikom. Smrt poštarja Počaki je bila oficijelno potrjena in sicer razbitje črepinje z ostičastim predmetom, najbrže z okovano palico.

Komisija se je naselila v edino župansko sobo, kjer je nekaj kokoši brskalo po uradnih listinah, za-

pisnikih in občinskih knjigah. Sklenili so, da se podajo na mesto, kjer je bil izvršen zločin.

Učitelj Fanelli je skozi šolska okna videl tri gospode z dvema orožnikoma in župnikom ali niti mislil ni kaj nameravajo: menil je, da izvrše kako cestno nadzorstvo, kajti o nesreči, ki je na predvečer zadela poštarja, ni še ničesar vedel. Po končanih zapiskih se je komisija vrnila v županski urad in pričelo se je izpraševanje. Posnetki so bili negotovi in resnica ni hotela na dan s tem, kar so povedali oni vaščani, ki so prenesli ranjenca.

Najbolj se je kazalo nasprotje med učiteljem Fanellijem in poštarjem; tudi oni živahen prepir je bil potrjen, katerega so vsi soglasno videli med njima dvema nekaj dni pred napadom pred Parovelovo gostilno. Ali direktno ni ničesar dokazovalo, da bi se osumilo Fanelli-ja.

„Potrebna bi bila priča“ — pravi sodnik — „ki bi bila prisostvovala napadu.“ —

Slov. učitelj, ki se je ves čas kazal nevednega ned abi sicer zatajil sumnje v kvar Fanelli-ja, reče nepričakovano: Presneto! Nisem gotov ali zdi se mi, da je mali Parovel videl cel dogodljaj.

Kdo je ta?

Neki deček! Ciril Parovel, krčmarjev sin. —

Dobro! Pokličite mi ga!

— Cirilček je tisto jutro ustal rano, še ves zmeden od pijače, ki jo je siloma izpil spodaj v očetovi krčmi.

Vsi, domači so ga nenavadno božali; oče mu je še dal sadja rekoč: Ej, kako bistroumen je moj fantič. Cel njegov oče! Ni mogoče, da vzame eno reč za drugo. Dobro oko ima!

Deček je občutil, kako ga javnost opazuje in ni mu bilo izdržati. Tovariši so ga s prstom v ustih in s širokimi očmi občudovali. On je videl; on bo pojašnjeval sodniji, on bo šel na sodišče!

In Cirilček se je tihoma ponašal. —

V istini pa ni bil prav gotov, da bi bil videl italj. učitelja boriti se s poštarjem, kajti črna in ščetinasta begunčeva brada, mu je težila vest kakor — opomin; drugič pa so vsi pravili, da je bil Fanelli, ki je bil v sovraštvu s poštarjem radi besede bebec. Cirilček je pomišljal, da z obtožitvijo Fanellija, napravi uslugo svojim sovaščanom; bil je gotov, da ga bodo zato vsi vaščani čislali in imeli radi — torej kaj mu mar?

In veselilo ga je, da bo nato bebec brez očeta in nadzorovatelja. Joj tedaj koliko smeha pred železnimi duri, ko bo bebecov obraz še bolj oduren radi velike žalosti. In Legina šola bi se konečno zaprla za vedno v veliko jezo onih Lahov in poturic, ki so jo obiskovali, kakor bi bili gospodarji v tuji hiši. — Zato je sklenil, da bo tožil učit. Fanellija.

IVKA VASILJEVA

GOZD PRITAJENO ŠUMI....

Gozd pritajeno šumi,
v čaru zore zlate,
poje pesem
bajnih dni
pa o solncu,

ki skrivaj gre v svate...
Šelesti mi in šumljâ
liki modra Adrija,
kadar žarkov milijon
druži v bajni se zaton.

Francoski: ALAIN PELLETIER

Poslovenila: ROSANDRA

GROZEPOLNA NOČ.

Imel sem takrat trinajst let, bil sem v vzgojevališču in sanjal o bližnjih velikonočnih počitnicah in praznikih. — Kar me preseneti pismo od doma, ki je pospešilo dan odpotovanja. — Moji materi, ki je bila bolehnna že v prosincu, ko sem bil na novoletnih počitnicah, se je stanje poslabšalo. — — —

Moj oče bi si sam ne znal pomagati, — moja krstna botra, prijateljica moje matere še iz mladinskih let, ji je zvesto stregla in jaz sem jo imel tudi prav rad, bila je jako ljubeznjiva in dobrotna, — poročila se ni in bogata je bila, da ji ni bilo treba skrbeti za vsakdanji kruh. — Stanovala je nasproti našemu stanovanju in med boleznijo mamice, bila skoraj cele dneve pri nas. —

Še preživljam v duhu vso otožnost in žalost onega potovanja domov, — mojega prihoda v tiho stanovanje in grozo, ki me je navdajala, ko sem vstopil v sobo, kjer je v polmraku ležala moja bolna mati in se je slišalo njeno težko dihanje. — Bili so to žalostni dnevi tuge in obupa, vznemirjenja in solz. —

Nekega večera me je botra poslala zgodaj spat, ker sem bil že prejšnji večer dolgo bdel; pred odhodom pa mi je zagotovila, da me gotovo pokliče, ako bi me potrebovala. —

Kako dolgo sem pač spal? — Zbudil sem se bil in imel občutek, da se pač bliža novi dan, in pa da je gotovo že čas, da grem nadomestovat trudno botro pri materinem zglavju, — ako ni morebiti že vstal moj ata. — Vžgal sem svojo luč — pogledal na uro — bilo je šele tri. — Hitro sem nataknil obleko in mehke čevlje ter tihoma odšel iz svoje spalnice. — Ključavnice in tečaji pri vratih so bili vsi dobro namazani, da niso vrata hreščala; le malo so zaškrtale, ko sem odprl sobo, kjer je počivala moja mama. — Hladna sapa mi je zavela v obraz, — soba je bila temna in ledenomrzla. — Izginil pa je bil vsak duh po zdravilih in bolniku. — Mala nočna lučica je brlela v kotu in zdelo se mi je, da vidim, kako počiva moja mama, malo na stran nagnjena, — eno roko mirno položeno na odejo. — Ogenj je bil pogasil v kaminu, in na počivalniku zraven postelje ni sedel nikdo, le odeje so ležale razmetane po tleh. —

Na nasprotni strani sobe so se široka vrata odpirala na prostoren balkon in ta vrata so bila sedaj odprta, — videl sem skozi ista zvezdnato mrzlo jasno noč in čutil sem mrzlotu, ki je valovila v bolniško sobo. — Naslonjena na ograjo balkona pa je stala moja botra, zavita v gorek plašč, dočim je imela na glavi belo volneno ruto. —

Nešteto hudih in težkih misli mi je završelo po glavi pri tem pogledu; čutil sem se, bil presenečen in jezen, vznemirjen in žalosten, a pred vsem sem čutil potrebo, da razumem, zapopadem, kaj se tu godi, da se mi nekako pojasni grozno dejstvo, katero sem zrl. — In ponavljal sem v srcu le eno misel obupno in trdovratno, saj mi je bilo vse neumljivo. Uboga mamica, tako je bolna in slaba, a ta-le tu odpira še vrata na balkon, da uhaja nočni mraz, oh! Ona jo bo še umorila, da ona jo hoče umoriti, sem z gotovim prepričanjem dokončal. — Ali vkljub temu nisem mogel drugega kot tiho in nepremakljivo gledati posteljo in široko odprta vrata na balkon, odkoder je zimski mraz spuščal vso svojo ledeno sapo k bolnici. —

Istčasno pa sem zaslišal mal ropot v sobi mojega očeta. — Hitro in tiho sem zaprl za seboj vrata in se splazil v svojo sobico. — Čez malo časa sem slišal, kako so se zaprla vrata na balkon in kako je nekdo podžigal ogenj v kaminu. — „Ah, glej, sedaj hoče, da se jo zamenja, seveda, ali, jaz, jaz vem sedaj! Postal sem v istem trenutku šibka žrtev groznega dvoma.“

Jutro je razlivalo svojo medlo svetlobo po moji sobi — jaz pa sem še vedno sedel na svojem stolu, — vničen in obupan. — Ko sem zaslišal korake na hodniku sem hitro pobegnul pod odejo. — Vstopil je v sobo moj oče. — Jokal je. — — — „Mamica je umrla“, sem tihim, žalostnim glasom zašepetal, — in oče mi je odgovoril prikimajoč z glavo: „Da!“ — Sklonil se je čez mene in me objel z vso svojo ljubeznijo, zdihujoč in solzeč se. —

Hotel sem ga vprašati in zvedeti, ali v tem sem zagledal botro, ki se je bližala v svojem temnem plašču z belo ruto na glavi, — ravno tako, kakor sem jo zagledal po noči na balkonu. — Z roko sem jo porinil strani od sebe in padel sem brez zavesti na blazine nazaj. — Doživljal je bil zame prehud. —

Živel sem od tistega časa s svojo skrivnostjo. — Botra je skrbela zame z vso udanostjo in z vso ljubeznjivostjo, kar sem pa jaz kratkomalo s svojim hladnim obnašanjem skoraj onemogočal, a nje ni utrudilo ne moja nevolja, ne moje preziranje. — Postajala je le bolj in bolj tiha, boječa, — jasno je bilo, da trpi in molči. — Jaz pa sem le to opažal s trpkim veseljem in zadovoljen sem bil, da jo pač očitane vesti peče in skeli, — da je nemirna, ker sluti, da poznam njeno krivdo. —

Prihodnje počitnice sem vžival nekoliko miru. — Botra Cecilija je morala k svoji bolni teti in tako sem preživel dva meseca le z ljubeznijo svojega roditelja. — Večkrat mi je sililo na jezik, da povem, kar sem videl one grozopolne noči, — ali — postal sem bil nekako nezaupljiv in — molčal sem, — kajti opažal sem, kako so ga botrina pisma razveseljevala, — spoznaval sem, da se je v srcu mojega očeta vzbudilo za botro drugo čutstvo, — nego je prijateljstvo. —

Od onega časa pa je moj nemir, moj dvom postal moje grozno trpljenje, neprestana huda bol. — Kaj naj bi pač storil? — — — Ali naj bi bil ponovil komedijo onih otrok, ki se upirajo očetovi poroki z drugo, — dočim jim on zatrjuje da jim da drugo mamico? — — — Moje ugovore in oporekanja bi pač ne vzel za resne in utemeljene, le sebičnost bi mi bil očital. — In tudi če bi govoril, — — — ali ne bi s tem zastrupil, otroval življenje svojega očeta? — — — Kako grozno sem pač trpel! —

Nekega jesenskega večera ravno pred praznikom vseh svetnikov, ko sem zopet prišel domov na kratke počitnice, sem se sprehajal po drevoredu pred hišo in pustil, da me v moji brezupnosti moči drobni jesenski dež, ki je kapal skozi redko listje kostanjev in mi hladil vroče čelo. — V obednici sem namreč pustil očeta v družbi one, ki mi je imela postati mačeha. Ko sem ustal od mize me je pogledala milo in z nekakim usmiljenjem. — Zdelo se mi je skoraj, da hoče za menoj. — In začudil se nisem, ko se mi je približala ter me prijela za roko, govoreč z nekako boječim glasom:

Šla sem skozi park, ker sem vedela, da te dobim tukaj. — — — Kmalu bodeš zopet odpotoval v zavod, ali jaz bi vendarle prej rada vedela, zakaj se mi vedno umikaš, morda ti ni prav, da zavzamem ono mesto v vaši družini, na katero bi me rad postavil tvoj oče?! —

Nisem ji mogel odgovoriti, — grlo se mi je stisnilo, da nisem mogel spraviti glasu iz sebe in oči so se uprle vanjo.

„Ali morda misliš, da se bo izbrisal spomin na tvojo mamo, katero smo ljubili vsi trije, ako jaz prevzamem njeno mesto? — Ali nisem mogoče ravno jaz ona, ki ji je stala na strani v njeni zadnji uri?“ —

Pri teh besedah sem se stresel od groze, — ona pa je nadaljevala hitro, kot da se boji, da mi ne bode mogla povedati:

Ker sva že skupaj, ali hočeš, da ti povem, kako je bilo v oni žalostni noči? — Poslušaj tedaj in sodi: Ko sta bila odšla vidva tistega večera iz sobe, sem se vsedla in naslonila na počivalnik kraj postelje tvoje bolne mame. — „Poljubi me in potem zasp!“ — mi je rekla tvoja mama. — „Čutim se trudno in skušala bom zadremati, če bom pa ravno česa potrebovala, te bom prišla za roko.“ — Jaz sem se naslonila in zatisnila oči s trdno voljo, da ne bom zaspala, — ali — trud in bdenje preteklih noči me je premagalo, — zaspala sem. Zbudila sem se šele čez dolgo časa, — in sicer ko me je zmrazilo na roki. — Roka tvoje mame, ki je ležala navadno na odeji, je bila prišla na lahko za mojo roko — ali — prsti te roke so bili že mrzli in trdi. — Silna groza me je prevzela. — Ustala sem ter se nagnila čez dragi obraz, da zasledim znake življenja, katere mi mrzla roka ni več dajala. — Tvoja mamica je ležala, kakor po navadi, — malo obrnjena v stran, s polodprtimi očmi. — — — Le roka je bila bolj stegnjena, da se me je dotaknila ali v smrtni slabosti ni imela več moči, da bi me vzbudila, — in tako se je v zadnjem trenutku poslovlila od mene le s tem, da se me je dotaknila rahlo in nežno. — Smrt jo je zalotila ravno v tistem hipu in njeni prsti so se ohladili na moji roki, — njih mrtvaški led me je prevzel in vzbudil. — Moja prva misel je bila, da vaju pokličem, zbudim. — Ali zadržal me je mal pomislek. — Zakaj naj bi pač pospešila vašo žalost, va-

še solze? — Zakaj naj bi vas budila iz blagodejnega počitka k groznemu dejstvu? Bilo je nekako okoli treh ponoči. — Ogenj je bil ugasnil in tudi nočna lučka je skoraj dogorela. — — — Zunaj pa je bila jasna svitla noč kasne zime. — Luna se je blestela skozi ledene rože na oknih. — In da dočakam, — da ubežim žalostni, obupni samoti, — sem odprla vrata na balkon in vdihavala sem tamkaj mrzli zrak zimske noči. — Zazdelo se mi je bilo sicer med tem, da je v sobi nekaj zaropotalo in vsa žalost se me je zopet polastila. — V sobi je bilo postalo istotako hladno kakor na prostem. — Zaprla sem vrata prižgala zopet svetilko in zakurila peč. V tem je že prišel tvoj oče in opazivši moj obraz, si raztolmačil že vso žalostno resnico. — Povedala sem mu, kaj se je ponoči dogodilo, — izpovedala mu svojo krivdo, da nisem dovolj bdela in negovala ter pazila na tvojo mamico, ali — on je dobrotno odkimal z glavo, saj je že prej vedel, da ni več upanja, da bi mamica tvoja ozdravela. — Zdravniki so mu bili že zdavnaj odvzeli vse upanje. — Odložila sva, da bova prve žalostne priprave odpravila, še predno pokličeva tebe. — Jaz sem želela, da ko vstopiš v mrtvaško sobo, se ti ne zdi, kot kraj obupa in žalosti, ampak kraj zbranosti in pobožnosti. — Dan je bil že davno nastopil, ko je tvoj ata zbral ves svoj pogum ter ti prišel povedat, da je tvoja zlata mamica preminula. — Ali doletela ga je druga, huda žalost in skrb. — Vest o smrti tvoje mame te je tako potrla, da si nevarno obolel in od tedaj sva trpela oba s teboj. — Čutila sem, da trpiš na neznanu bolesi, katero bi ti jaz kaj rada odzela, ako bi bil ti še tak z menoj, kakor si bil nekdanj. — Ali mi hočeš sedaj dovoliti, da skušam ozdraviti te s svojo ljubeznijo?“ — — —

Besede moje botrice so bile tako priproste — ponizno proseče, — da je led mojega nezaupanja prodrla želja, da vnovič začnem živeti, da si ustvarim novo naziranje o življenju. — Nikdar nisem svoji botri omenil ničesar o dvomu, ki je bil zastupil moje življenje tekom dveh zadnjih let, ali od tega trenutka naprej, ko se je ta dvom odlučil od mene, sem postal srečen v njenem objemu. — — —

Saj strahota, saj dvom grozopolne noči je bil utešen, izbrisan. —

DROBTINE

MINKA KASTELČEVA:

Naše stanovanje.

Ker je zrak, ki ga izdihavamo, okužen, je pač jako nezdravo, če spi več oseb v majhni sobi. Še bolj nezdravo pa je, če leže tiste osebe prav tesno skupaj, morda celo po dve in dve v eni postelji, ker vdihajo druga od druge izprijeni, okuženi zrak. —

Najnevarnejši je pa človeku zrak, ki ga izpridi žerjavica. Zgodi se včasih, da ubogi in nevedni ljudje zvečer, preden gredo spat, postavijo lonec z žerjavico v spalnico. Žerjavica zastrupi zrak, tako da omami speče ljudi in jih celo zaduši.

Če že ni zdravo, da spi mnogo oseb v eni izbi, je še tem škodljivejše, ako imajo ljudje v svojem stanovanju pse, mačke, kokoši ali celo teleta in druge živali. Mal

hlevček se na kmetih kmalu in izlahka naredi. Če e torej dogaja, da imata kmetova družina in živina skupno stanovanje, je to navadno le dokaz velike malomarnosti in priča o velikanski zanikarnosti in nevednosti dotičnega gospodarja in gospodinje.

Sploh rešuje kmeta boleznin hiranja večinoma edinole to, da je ves dan na polju in v gozdu, torej na svežem zraku in si vedno iznova okrepečava zdravje ki si ga je pokvaril ponoči. Skoraj povsod na kmetih se sila boje zraka. Okenca pri hišah imajo mnogi prav majhna in še ta okenca so pozimi in celo poleti tesno zabita, ter napol pokrita z deščicami ali s slamo. Zrak v takih hišah je seveda ostuden.

Zato ne morem dosti toplo poudarjati: k življenju je treba v prvi vrsti zraka, čistega, svežega ter nepokvarjenega zraka! Delajte pri svojih hišah široka in visoka okna sebi in svojcem v veliko korist!

Po mestih imajo nekatere gospodinje navado, da obešajo pred okna svoje spalnice težke in goste zastore ter polagajo po tleh debele in velike preproge. Vse to dela temo in zadržuje v sobi izprijeni zrak in prah. Zato naj bi zadoščale tudi v najlepši spalnici le majhne preproge pred posteljami, da človeku ni treba stopati na mrzla tla. Ob oknih pa naj bi viseli le beli ali sploh svetli, prosojni zastori, ki se dajo prati in ki prepuščajo v sobo zrak in svetlobo.

Drugih nasvetov glede hišne oprave se mi ne zdi potrebno staviti. Gospa ali kmetica — vsaka si pač uredi svoj dom kakor zna in more. Za obe pa velja isto. Nikari ne preko svojih razmer! — Boljše malo in skromno, pa tisto plačano! Res je lepo in prijetno stanovanje veliko vredno; toliko pa zopet ne, da bi se dalo samo od parade živeti in samo z razkošnostjo pridobiti pri ljudeh spoštovanje in ugled. Kaj mi pomaga drago stanovanje, če moram pa sicer skoraj stradati in si ne morem privoščiti baš zaradi dragega pohištva in stanovanja prav nobenega priboljška? Ali ni samomorilsko, vzdrževati veliko in krasno stanovanje z razkošnim pohištvom, ako pa moram vedno in vedno skrbeti, kako bom izhajala za življenje in obleko z denarjem, ki ga imam na razpolago? Torej vse kar je prav!

Glavna stvar je, da je stanovanje snažno in v lepem redu. Tla naj bodo vedno čista, pometena in pomita ali zbrisana. Pazi, da ti sten ne preprežejo pajki s pajčevino. Tudi muhe so silno nadležne in ostudne; vse oblezejo in vse pomažejo. Na kmetih, kjer je povsod živina v bližini je pač težko ubraniti se jih. Toda če odpreš poleti zgodaj zjutraj vsa vrata in okna svojega stanovanja, da se prezračijo ter potem izženeš z vejo muhe in zatisneš do poldneva naoknice, bo tvoje stanovanje hladno in skoraj brez muh. Popoldne stori zopet tako.

Stene so po mestih poslikane ali tapecirane, na kmetih pa slikane ali kar samo pobeljene. Vsekakor mora biti stena znotraj z apnom pobeljena, najsibo potem hiša zidana ali pa lesena. V lesu in v špranjah med lesom se uamreč radi skrivajo in rede mrčesi.

Da ne bodo stene gole, jih okraši z lepimi ali vsaj okusnimi podobami. Po nekaterih hišah lahko vidiš po stenah cele vrste podob, med katerimi je ena grša od druge. Tu vidiš razne svetnike in svetnice, ki pa so naslikane zanikarno in neokusno, da so te slike zanje pač največja žalitev, ne pa čast. Ali bi ne bilo pametnejše kupiti eno samo večjo in resnično lepo sliko, kakor pa vso to navlako, ki spada na ogenj? Ni najlepša tista podoba, na kateri je največ barv, zlata in srebra. V tem oziru bi morali našemu kmetu odpirati oči slovenski učitelji in duhovniki. — Seveda, dokler bo vladala po nekaterih naših javnih poslopih neokusnost in dokler bodo smeli za naše potrebe „slikati“ različni nesposobni šušmarji in mazači, toliko časa tudi od kmeta ne moremo in ne smemo zahtevati, da bi imel v svoji bajti več okusa, kakor ga ima gospoda.

Več pa smemo v tem oziru zahtevati vsaj od meščanov. In tu nas boli srce, če stopimo v razkošno stanovanje, kjer je vse v preprograh, v baržunu, svili, zlatu, na stenah pa vidimo viseti cenene, naravnost škandalozne odtiske, šablonsko, z okorno roko izdelanih in marogastih slik. Za zabavo in uživanje ima Slovenec dovolj denarja, za umetniško sliko ga pa nima. Malo umetniških slik visi po slovenskih salonih, a še to, kar je v njih umetnosti, je navadno tuje. Pri nas najde pač vrednost navadno le to, kar ni slovansko. Naj je domače delo še tako izborno, še tako imenitno, ker je delo Slovenca, ni za nič! Zato žanjejo naši slikarji slavo in zaslužek le v tujini, doma pa preziranje.

Končno bi še pripomnila, da mora odločiti mati svojim otrokom za bivališče velik in svetel prostor. Otroci potrebujejo največ zraka in svetlobe, zato ker rastejo. Otroci so naš največji zaklad in njim moramo posvečati največ pozornosti.

Samo ob sebi se razume, da ni dopustno v stanovanju pomivati, prati, kuhati, stepati obleko in pohištvo ter sušiti perilo. Vse to dela stanovanje vlažno in umazano. Perilo naj se suši na vrtu, na hodniku, v veži ali k večjemu v kuhinji, kjer pa imej okno odprto.

Ako skrbiš za to, da ostane tvoje stanovanje vedno svetlo, zračno, suho, čisto in snažno, podaljšaš s tem zdravje sebi in svojcem ter utrujuješ srečo in zadovoljnost vsej svoji obitelji!

GOSPODINJSTVO.

Kako čistimo obleko? Temne moške obleke, ki imajo različne madeže in ki se svetijo od obnošenosti se tako-le čistijo: Najprej se dobro izlepejo in izkrtačijo da se spravi prah iz njih. Nato položimo tako obleko na mizo ali na likalno desko in jo drgnemo s krtačo, namočeno v zmesi iz polovice vode in polovice navadnega špirta za žgati. Krtiči se tako dolgo po dolgem, da postane blago mokro, posebno na tistih mestih, ki se svetijo. Potem tako ovlaženo obleko nekoliko posušimo in na to zlikamo. Istotako se čistijo temne ženske obleke. Tudi voda pomešana s salmijakovcem dobro odstranjuje prah madeže in tisti sumljivi lesk z obleke,

Pristne koralde očistimo, če jih denemo za kratek čas v mlačno raztopino sode ali lugove soli (Potasche) v vodi. Potem jih dobro drgnemo z mlačno vodo in krtačo in jih denemo za nekaj ur v segreto žaganje, da se tam dobro posuše. Na ta način postanejo koralde spet svetle in kakor nove.

Porcelanasti umivalniki postanejo sčasoma na robu umazano sivi. Ta sivi rob odstranimo, če ga drgnemo z blagom, namočenim v špirtu. Glazura ostane na ta način čisto nepoškodovana.

Kdo je iznašel limonado? Že v 10. stoletju so prinesli Arabci limonovo drevo v dežele ob Sredozemskem morju in so ga najpreje nasadili v Palestini, v Egiptu in v severni Afriki. V 11. stoletju so ga začeli saditi

tudi na Španskem in kmalu potem v Siciliji. Prorok Mohamed je bil z izrekom: „Vse, kar opijani, naj bo prokleta“ prepovedal pristašem korana opojne pijače; in tako so si ti skušali prirejati drugih okrepujočih pijač. Zato so rabili tudi limone oziroma njihov sok, čemur so pridevali tudi sladkorja.

MLADA GOSPODINJA.

Še ko rože cveto, misli že na sneg! Posnemaj čebelo in mravljo, ki skrbita za bodočnost! Zlasti za gospodinje na deželi je potrebno, da si pravčasno napolnijo klet in jedilno shrambo za zimo, ko ni na kmetih nikjer ničesar dobiti. Malo mezge, malinovca, vkuhanega sadja, sočivja in gob pač mora biti na razpolago, sicer je v zimskem času dostikrat prav težko pripraviti dober obed, ki pač mora biti čim najbolj raznovrsten, sicer ne tekne. V sledečem prinašamo nekaj navodil, kako je pripraviti nekatero sadje in sočivje za zimo.

V sopari kuhano sadje ali kompot. Sadje, ki ga hočeš vkuhati, mora biti lepo zrelo, a vendar še trdo in popolnoma nepoškodovano. Zloži ga v kozarce, ki so navlašč za to pripravljeni, nalij jih s kuhanim sladkorjem. Na 1 kg sladkorja vzemi en liter vode in kuhaj to tako dolgo, da se sladkor potegne, ko kane od žlice. Jako važno je, da sadje dobro zamašiš, da ne pride zrak do njega. V ta namen namoči pergamen v topli vodi, da se zmečča, potem ga zbriši s suhim robcem, napni ga čez odprtino kozarca (ako hočeš, pokrij pergamen še z belo vlažno cunjico), pritisni in drži ga z levo roko ob grlo kozarca, z desno pa ovij okrog njega tesno in večkrat tenko vrvico (konopec), ki jo dobro zaveži. Potem deni na dno velikega in širokega lonca precej na debelo platna, iz kakoršnega so vreče, obloži tudi strani lonca s takim platnom in zloži vanj zavezane ter tudi v platno zavite kozarce s kompotom. V lonec nalij toliko hladne vode, da ne bo segala prav do vrha kozarcev, nego bodo gledali za kake 3 prste iz vode. Postavi lonec na ognjišče, pokrij ga in ovij rob pokrovke z robcem, da ne bo uhajala sopara iz lonca. Voda v loncu naj vre neprenehoma 10 minut; ako so kozarci bolj veliki, pa 10-20 minut. Nato odstavi lonec ter ga pusti pokritega tako dolgo, da se kozarci v vodi popolnoma ohlade, nakar jih šele vzemi iz lonca, obriši jih ter spravi na hladen prostor.

Breskve in marelice olup, ko so še trde, poberi iz njih kosti, razdeli vsako na 4 dele, zloži v kozarce, nalij s kuhanim sladkorjem in jih kuhaj v sopari 15 minut.

Hruške. Olupi jih; večje zreži na 4, manjše na 2 dela, a pečlje pusti zraven ter jih tudi razkolji, peške pa izkroži. Nato deni hruške najprej v mrzlo,

potem v vročo vodo, zloži jih na rešeto, da se odcede, nakar jih deni v kozarce in postopaj nadalje z njimi kakor z vsakim drugim sadjem.

Češplje zloži v kozarce, nalij jih s sladkorjem in jih skuhaj v sopari. Lahko jih tudi prej deniš v vročo vodo ter jih olupiš. Potem jih zloži v kozarce.

Stročji fižol. Strebi mlad zelen ali rumen fižol najboljše vrste, t. j. obreži ga na koncih; če so stroki dolgi, jih prereži čez pol ter jih kuhaj potem par minut v slani, okisani vodi. Ko se fižol posuši, ga zloži v kozarce, ki nalij vanje sledečo tekočino: 1 del vode, 2 dela vinskega kisa, nekoliko soli in nekaj zrn celega popra zavri; ko je tekočina ohlajena, jo uporabljaj. Kozarce zaveži s pergamenom in jih spravi na hlad.

Tako skrbi dobra gospodinja v dobi polnega sadnega časa, že na mesece, ko so zanjo najtežavnejši — na zimo in pomlad!

ODGÓVORI NA VPRAŠANJA.

Mira: Slovenski jezik je osnovan na blagoslavju in izgovorjavi dolenjskega narečja v XVI. stoletju.

Anica: V cerkvi Sv. Križa v Beljaku na Koroškem in sicer v stranski Kapeli, je ona podoba, po kateri poizvedujete, namreč podoba, ki — ako jo gledate od leve strani — Vam predočuje Žalostno mater božjo; ki — ako jo opazujete naravnost — Vam predstavlja sv. Jožefa s sinčkom v naročju, ki — ako jo motrite z desne strani — Vam predočuje s trnjem kronanega Kristusa! —

Edvard: Prihodnji sokolski zlet bo na Kosovem polji; temu bo sledil oni na Gosposvetskem polji, ko pa bode te pojedli še par hlebeev kruha, doživite najkрасnejšega: le-tá bo namreč v Žavljah, tu pri Trstu! —

Zvonko P.: Oni velepomembni stih, s katerim si srbska straža krati svoj nočni čas, je sledeči:

Trst, Celovec, Reka —

Svóboda te čeka....čeka....čeka!!

Albert Š.: Kar mi je znano, Vam rada odgovorim, dasi ste naprotnik in sovražnik Jadranke! — Torej: Papežinja Ivana je res bila! Sedela je na papeževem prestolu l. 835. in sicer po smrti papeža Leona IV. oziroma do ustoličenja papeža Benedikta III. Na papežev prestol pa se je utiholapila le na sleparski način. Bila je namreč veleučena Grkinja, ki je napravila svoje studije na vseučilišču v Atenah ter bila v teologiji ničmanj podkovana ko marsikateri škof. Nato je s svojim ljubimcem — nekim dostojanstvenikom — prispela v Rim, kjer jo je preoblečeno v moško tuniko seznanil z najmerodajnejšimi predstavitelji katoliške cerkve. Na ta način je bila izvoljena papežem in kdove koliko časa bi še bila vsemu evropskemu duhovništvu sukala papežev kompas, ako bi ne bil papež — rodil. Razjarjenje, ki je zavládalo

tedaj med prelati, je bilo brezdvomno na vrhuncu, zato baje niso dovolili vvrstiti njene slike med druge papeže. Strop cerkve sv. Pavla v Rimu nudi namreč na ogled počenši sv. Petrom, podobne vseli dosedanjih papežev izužemši njo. —

Dravograd: Ne, niste slabo čuli! Jadranka bo res donesla spis o „zgodovini Trsta“. Kedar pričem? Kakorhitro mi bodeta dovolila čas in prostor! —

U. Št.: Odnapolznanih moških nesamo, da nesme nedoraslo dekle sprejeti nikakega vrednostnega darila ampak niti sladkarij, niti cvetlic.

Ivanka: Osiveli lasje nastanejo vsled starosti, prevelike žalosti ali preobilnih skrbi. So pa tudi prav mladi ljudje, zlasti ženske, ki same zakrivijo osivelost svojih las in sicer osive ob senoih lasje prav radi pri onih, ki jih z razgretimi kleščami kodrajo, kakor tudi na temenu, ako si jih vztrajno pokrivajo stežo lastnih kit in še bolj ako si odevajo teme z ne priraslimi torej kupljenimi ovojki ali kitami.

Bernardka: Dodatek „eva, ova“ ni pravilen pri uporabi rojstvenega priimka. ako imate še kak drug priimek! Pravilno je torej Bernada Antončičeva roj. Skilan, Tudi žena, ki je postala udova ne potrebuje dostavne končnice „eva, ova“. Torej Marija vdova Cink in ne M. vd. Cinkova! Sicer pa sem mnenja, da — ker je žalibog izginila narodna noša, po kateri se je točno razlikovalo neomženo dekle od poročene žene — bi bilo umestno, da bi se izgovarjalo: gospa Kobalova, gospa Lovrenčičeva, gospodica Sanein, gospica Pahor, udova Vrtovec itd.

Pavlina: Med gori in gor je razlika kakor med doli in dol. Primer: Brat je odšel gor v sobo! Sestra pospravlja gori v podstrešju. Pridi dol k meni! Tam doli v oni dolinici rastejo dehteče cveticé! Izprevidite potemtakem, da je v tem slučaju kakor v mnogoštevilnih drugih slovenščina bogatejša na izrazih nego italijanski in nemški jezik. Lahki rabijo namreč za zgornje vzglede besede sopra — su, sotto — giù in Nemci oben — hinauf, unten — hinab, dočim ima slovenščina na razpolago izraze gor, gori, zgoraj — dol, doli, zdolaj, spodaj.

Dana: Vaš dopis me je tako prijetno iznenadil, da ga nekoč — ko mi čas dopusti izpremeniti mu obliko — najbrže uporabim. Kako ugodno bi bilo, ako bi zamogle vse ženske ravnati po vašem nasvetu! Toda kako, saj izvira vsak njen čin, vsak njen sklep iz njene individualnosti, od njene uravi, značaja in moči zatajevanja. Kar se eni posreči, bi drugi naložilo še večje razočaranje, kajti tudi v premišljanju, razsojevanju in razreševanju mora biti človek mojster, mora biti lokav in prebrisan; toda za vse to mora biti rojen. Oglasite se vnovič toda prosim s podpisom, da lahko priobčim.

Lavo: Kaj bi ne znala? Kadar človek potuje se mera zanimati na potovanju za vse, kar je važno. Torej: Prvi, ki je preplaval Canal la manche, oziroma morje med angleško in holandsko pa francosko

obalo, je bil kapitan Webb l. 1875. Zato so mu Angleži postavili spomenik v nabrežnem mestecu Doower. Zaslužil ga je presneto, saj obsega tista morska ožina 67 klm prehoda; goriomenjeni plavač ga je presokolil v 21 urah.

Drugi plavač, ki si ga je upal posnemati je bil l. 1911. Th. Burgess; le-tá je uporabil za preplovbo dve uri več nego prvi in preplaval ga ni vprvič ampak v šestnajtič. Oba sta imela ob plavanju tesno pritrjene naočnike, da ju neprestano škropljenje slane vode ne oslepi.

Vera: Nemško pevsko društvo Košat (Koschats-gesangsverein) je društvo na Koroškem, ki nima le namena razširjati in povspeševati nemško pesem, ampak v svrhu raznarodovanja na pojoči način vabiti in izvabljati v svojo sredo slov. ljudstvo. Društvo je zadobilo svoje ime po pevovodji in slov. renegatu na Koroškem, ki je nedavno umrl in dobi v kratkem v Celovcu spomenik.

Berta: Selišča, ki so tik ob levem bregu Vrbskega jezera in ki so svoječasnó pripadala Jugoslaviji, so: Majarnik (Mayernigg), Sekira (Sekirn), Ribnica (Reifnitz), Dole (Dellach), Otoče (Maria Wörth) in Vrba (Velden). Ako si že mislite nabaviti posestvo ob Vrbskem jezeru, kupite si je torej na tej strani ki leži pod Karavankami, saj utegne nastati slučaj, da bi hudournik zavalil kedaj jugoslovanske mejnike zopet navzdol proti jezeru...

Mnogim drugim: Prihodnjíč! —

UREDNIŠKA LISTNICA.

Mar. M. Besede so zvenceče toda misli so ostale zakrite; Nihče bi ne uganil, kaj ste hoteli doseči s svojim spisom! Pošljite kaj drugega!

Fanči O. Hvala in pozdrav! Uporabim o prvi priliki.

Pina. Vračam pozdrave; sem bila odsotna nad mesec dni.

Cilka Š. Vam niso sprejeli, ker sem pred Vašim prihodom že vse dvignila. Hvala za pošiljatev, prejela v redu. Pesmica dospe v prih. številki na vrsto. Napišite še kaj.

Goriška. Poslanega spisa nisem niti prečitala, ker je brez podpisa. Prosim torej da se mi predstavite, pa Vam spis priobčim, ako zasluži.

Henrik H. Za Vaš dopis sem plačala poštno globo 1.80 lir, ker ste prilepili za 90 stot. premalo znamk. Ker sem se povrnila v Trst še le pred par dnevi, nisem Vašega rokopisa še pregledala; ako je ugoden ga o priložnosti uporabim. Mislim pa, da ne bode to tako kmalu, ker sem s par pogledi opazila, da ste pomanjkljivi z ozirom na slovnico in jezik.

Saša Jegorovna. Poslano uporabim, brilantirajo iz njega ako ne zlata vsaj pozlačena zrnca. Da mi ostanete zvesti Vas torej le prosim!

Nekaterim: Oni, ki za Jadranko kaj dolgujejo, naj store svojo dolžnost, da jim ne bode treba izvedeti kako pišejo advokati.

in Comp.
turnega blaga
ello št. 10
instvu v mestu
gobrojen obisk.
kurence
Na debelo!

& Giuliani
ex Via del Teatro
loga. Na debelo
ur, navadna in
arve, laki, vrvi,
apir i. t. d.
motore v vsaki uri.
cene.
PREPRODAJALCI
Krajini.

GORICI

ej Stolni trg.)

ina s šivalnimi
z dvokolesi, z
em in municijo.
zalogi tudi po-
zne dele ome-
h predmetov. —
no zastopništvo
ih strojev Titan
ia. Posebni brez-
i poduk za u-
o vezenje.

ena zaloga
va

sakovrstne bla-
va, vse po naj-
e za obilen obisk

- Gorica

. Antonio št. 8-9

TRŽAŠKO VZAJEMSTVO

delavcev z majoliko in izdelovalcev podov

reg. zadr. z o. z.

== prevzema 'delo tudi na okolici. ==
Skladišče in delavnica peči in štedilnikov
v Trstu, Via dell' Olmo 6
v Gorici, Via Garibaldi 20 v Tržiču, Via Friuli 614

== IZKUŠENA babica sprejema noseče tudi na dom. - TRST, Ul. Chiozza 50, prtl. ==

Zobozdravniški Ateljé

R. KOVAČIČ

teh. vod.

Sprejema od 9-12 — 15-19

Via Valdirivo, 33 (nasproti kavarne „ROMA“)

Izvršujejo se vsa dela po naj-
modernejši tehniki, kakor:
plombe, zlate krone, zlate
mostnice in zobnice.

Jadranska Banka

sprejema vloge na hranilne knjižice,
žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljub-
ljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo,
Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, **Trst**, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji
v tu- in inozemstvu.

Zaloga pohištva

ANTON BREŠČAK

GORICA - Via Carducci št. 14 (prej Gosposka ulica)

Doma kar manjka, naj pregleda vsak
vse naj napiše si pri dnevni luči:
omare, mize, stole, posteljnjak,
škabel, kar rabi sploh v domači kuči.
Kar manjka, to mu preskrbi **Breščak**,
štirnajst številka Giosue Carducci.

: ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE :

ADOLF KOLL

==== **GORICA** ====

Korso Viktor Em. III. št. 11

==== **I. nadstp.** ====

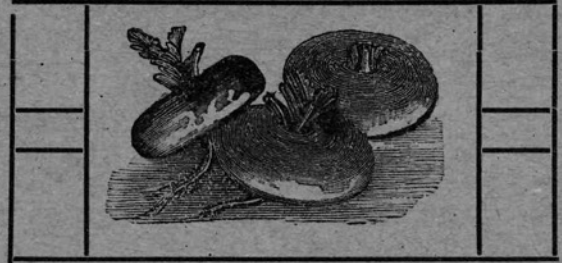
Posluje od 9. do 12. dopoldne

in „ 2. „ 5. popoldne

SEVER & COMP. - TRST

— ulica Machiavelli št. 13 —

telef. 22-59

Prodaja vsa vrtna, travniška in cvetlična semena, z vsemi garancijami ter po konkurenčnih cenah. — Na željo pošilja čenik za l. 1922 brezplačno. Direktni uvoz.

ČEVLJARSKA ZADRUGA v MIRNU pri GORICI

izdeluje v svoji tovarni „ADRIA“ najrazličnejše obuvalo. Bogato je «ADRIA» preskrbljena zlasti za poletno sezono. Nad vse trpežni so Adria-sandali in Adria-podkovanci za hribolazce. Lastne prodajalne so

v Trstu, Via Rettori 1

v Gorici, Corso Verdi 32

v Celju, Narodni dom

EGIPTOVSKI

profesor grafologije razlaga značaj in usodo življenja
Sprejema vsaki dan od 13-19. - TRST, via Udine 12.

A. FENDERL & Co. - TRST

TOVARNA MILA

Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

A. FENDERL & Co. - TRST

TOVARNA MILA

Via del Ghirlandaio 1 - Tel. 430

MILO FENDERL

Pristno zeleno! - Rumeno „Superior!“

Pazite na znamko!